

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.
Egyes szám ára 2 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint.

Még egyszer a „Kath. Sajtóegyesület” 100,000 koronájáról.

Örömet keltett a hír, hogy a Kath. Sajtóegyesület céljaira egybegyűlt az első százezer korona. Mióta a pécsi kath. nagygyűlésen elhangzott az eszme és egybegyűltek az első adományok, a feltámadt lelkesedés, a kath. sajtópártolás nagy fontosságának hatása alatt, a lapok szétvitték az eszmét az ország minden részébe és az eszme visszhangra talált nemcsak a szivekben, hanem a zsebekben is. — Hét hónap alatt egybegyűlt a magyar katolikus sajtó anyagi helyzetének javítására százezer korona.

Első tekintetre valóban örvendetes dolog, hogy ma a katolikus sajtó már százezer koronát mondhat magának. — De ha a célt tekintjük, a melyet ezen összeg szolgálni akar, ha az időt és módot tekintjük, a melyen és a mely alatt ez az összeg egybegyűlt és ha azok számát nézzük, a kik ezen összeget összeadták és azok számát, akiktől a katolikus sajtónk támogatását joggal elvárhatja: ez a százezer korona oly csekély összeggé zsugorodik össze, hogy láttára az első öröm lelkesedés rögtön lelohad.

A célhoz viszonyítva, a százezer korona nagyon kevés tőkének is, pénztárnak is.

Ha az időt tekintjük, amely alatt az összeg egybegyűlt, akkor is kevés a százezer korona. Magyarország katolikusai hét hónap alatt csak száz-ezer koronát tudtak összeadni a saját katolikus sajtójuk támogatására, akkor, amikor a nem katolikus, sőt épen katolikus-ellenes sajtó föltétlenül többet vett be katolikus olvasóitól előfizetések címén.

Es hogyan gyűlt össze ez a százezer korona? Az összeg jó részét nagy adományok szolgáltatották, a többi csak vékony erecskék gyér folyásából került össze. A nagy összegek adományozóitól az összegek ismétlését nincs jogunk elvárni, a vékony erecskék gyér

folyásából a célt el nem érhetjük, ha az vagy bővebben, vagy állandóbban nem fog folyni.

Mi a teendő?

Minden hithű katolikusnak ket-tős kötelessége van: megvonni a nem-katolikus sajtótól azt a támogatást, a melyben eddig részesítette, és az eddig részéről elhanyagolt kath. sajtó segítségére sietni. Az utóbbi napokban a Barkóczy-ügy hírlapi tárgyalása eléggé bizonyította a régóta hangoztatott igazságot, hogy a katolikus ügynek nincs más szószólója a sajtóban, mint a határozottan bevallott katolikus lapok, — a többi vagy tekintettel lévén katolikus előfizetőire, nem mert véleményt mondani, vagy egyenesen szembehelyezkedett a katolikus állásponttal.

Kötelességünk tehát kath. sajtónkat felkarolni, támogatni. Támogatjuk és segítjük pedig különösen azért, hogy a Kath. Sajtóegyesület tagjai sorába beállunk és mint tagok biztosítjuk tagdíjainkkal azt az összeget, melyet kath. sajtónk anyagi helyzetének rendezése évenként megkíván.

Toborozzunk tagokat! Közelednek a papság tavaszi értekezletei és a tanítói körök gyűlései. Mindezen értekezleteken és gyűléseken fel kell használni az alkalmat és minden embert felszólítani és bevinni a Sajtóegyesület tagjai sorába. A papságnak erkölcsi kötelességét e tekintetben bővebben fejtegetni fölösleges. A tanítóságot a nem állami tanítók fizetés-rendezésénél szintén leginkább a kath. sajtó kötelezte hálára. Szolgálatáért tehát a tanítóságtól is joggal elvárhatja a támogatást. Aki a két korona rendes tagsági díjat vagy nem tudja, vagy sajnálja megfizetni, lépjen legalább a pártoló tagok sorába hat filléres havi tagdíjjal. Szerezzünk pártolótagokat az iparosok és munkásnép soraiból is. Világosítsuk fel katolikusainkat egyesületeinkben a kath. sajtó nagy fontosságáról, ismertessük meg velük azt a kemény harcot, melyet kath. sajtónk a katolikus ügyek ér-

dekében kifejtteni kénytelen, győzzük meg őket arról, hogy kath. sajtó nélkül nincs kath. közvélemény, kath. közvélemény nélkül nincs tekintélyünk, ennek hijával pedig meddő minden küzdelem, eredménytelen minden törekvés, katolikus helyzetünk javulása ki van zárva.

Csak így biztosíthatjuk kath. sajtónk jövőjét és vele a katolikus ügyek jobbrafordulását és győzelmét.

Ez a cél pedig kell, hogy minden katolikusot szolgálatában találjon.

Székely Gy.

Katolikus népszövetség Pacséron.

A katolikus hitélet s meggyőződés ébredésének kétségtelen jele, hogy szerte az országban egymásután keletkeznek katolikus népszövetségi csoportok. Akár mint tavasszal a hó elmúltával kéklő és illatos ibolya szigetek borítják el a fák alját. Pacséron is a katolikusok közt lángoló lelkesedést gyújtott Bárány Gyula plébános felhívása a katolikus szervezkedésre. Husvét vasárnapján tartják meg az alakuló gyűlést, melyen remélhetőleg igen sokan fognak beiratkozni a katolicizmus lelkes katonái közé.

Mezőgazdaságunk.

Egy ősrégi kínai közmondás szerint a nemzet gazdasága hasonlít egy fához, melynek gyökere a mezőgazdaság, ágai és levelei pedig az ipar és kereskedelem; ha a gyökér beteg, a levelek lehullanak, az ágak elszáradnak s maga a fa elpusztul. Valóban arany igazságot foglal magában ezen közmondás. Ugyanis az államnak csaknem kétharmad része mezőgazdasággal foglalkozik s így ezen osztály a legtöbb és legnagyobb vér és pénzáddal járul hozzá annak fenn-tartásához. Méltányos tehát, hogy viszont az állam részéről a kellő támogatásban és kedvezményekben részesüljön. Különösen áll ez mi reánk, mert iparunk még fejletlen lévén, főleg a mezőgazdaság intenzívebb gyakorlására vagyunk utalva. Az ország lakosságának 70 százaléka földmiveléssel foglalkozik. Nálunk tehát fokozottabb mértékben áll az, hogy alhalmas törvények által siesen a kormány földmivelésünk segítségére, mint például Németországban, mely — bár kis- és gyáripára nagyban virágzik — mégis a közelmúltban is oly üdvös agrár törvényeket léptetett életbe, melyek becsületére válnának akármelyik kizárólag östermelő országnak is.

Üzlet-áthelyezés.

Az érdeklődő vevőközönséget van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy

Wagner és Boholy

vászon-, fehérnemű- és rövidáru-kereskedők Szent-István-téren levő régi üzletüket az új városháza felépítéséig a kenyérpiacon f. évi május hó 1-ével e célra külön épített ideiglenes bolthelyiségbe teszik át.

Elhibázott dolog volna azonban mindent csak az államtól várni. Régen talán ölbetett kezekkel lesték a sült galambot, s mégis megélték. Ma azonban már túl vagyunk ezen a koron. A mindennapi kenyér után nemcsak hogy ki kell nyújtani kezünket, hanem bizony küzdenünk is kell érte. Mezőgazdaságunk felvirágoztatását sem várhatjuk sült galamb alakjában az államtól, hanem magának a társadalomnak is közre kell munkálkodnia, legelső sorban pedig magának a termeléssel foglalkozó osztálynak. Hozhat a kormány még oly üdvös agrár törvényeket, mind csak írott malaszt marad, ha nincs, aki azokat átvigye az életbe s ott igazán megvalósítsa. De vajjon tanulatlan nép képes-e erre? S itt — azt mondják sokan — ismét az államtól kell közbenyulnia, elrendelvé a szakoktatást. Kétségtől, nagyon üdvös volna ily módon segíteni mezőgazdaságunkon. Szakoktatásra van szüksége a népnek még pedig minél előbb. Mert nagyon elszomorító dolog, hogy földművelő népünknek, bár nagy szorgalma dacára is csak tengeti életét, mégis egy jó része tönkre megy. Vagy talán a talajban van a hiba? Bajosan, mert ez esetben aligha neveztek volna el hazánkat tejjel mézzel folyó Kánaánnak. S mégis azt tapasztaljuk, hogy ugyanekkora darab földön, ugyanolyan szorgalommal más országokban, például Csehországban 3—4 szer akkora a termés mint nálunk, még pedig éppen a gabonafélékben, a melyekről pedig a magyar gazda azt tartja, hogy termelésükhöz ő ért a legjobban. Ezen óriási különbségnek oka a szaktudás hiánya népünknek. Míg a külföldi mezőgazdái felhasználják a modern technikai vívmányokat termelésük fokozására, addig nálunk még mindig more patrio üzik a földművelést. S ha valaki fel akarja világosítani a magyar földművest, az bizony még most is a legtöbbször ezzel utasítja vissza a jótanácsot: Nagypám is így művelte földjét s mégis megélt, én is csak megélek majd valahogy. Természetesen nem veszi figyelembe, hogy a viszonyok az utolsó évtizedek alatt mily gyökeresen változtak; reá nézve ez idő nyomtalanul mulott el. Csoda-e azután, ha évről-évre mindég több és több gazdának birtoka kerül rosszra. A maradiságnak ez csaknem szükségképeni következménye.

Az állam is belátta ezt, s ezért iparkodik is a szaktudást minél jobban terjeszteni. Már évek óta nemcsak a saját birtokain, hanem az ország többi helyein is rendez gazdasági tanfolyamokat. Csakhogy ezeket, alig egy-két kivétellel, nagyon gyéren látogatják földműveseink. Nem is oly régen, a palicsi földműves iskolában, a legújabb mezőgazdasági gépeket mutatták be szakemberek, azaz, hogy csak akarták bemutatni, mert, bár városunk lakosságának tulnyomó nagy része földműves, mégis alig volt 40—50 állandó látogatója előadásainak. Ennek oka egyrészt a nemtörődömség, másrészt pedig a bizalmatlanság, mely különösen a földműves osztálynál van nagyon kifejlődve.

Társadalmilag kell e bajt orvosolni, mert az állam e közönyt és bizalmatlanságot vagy egyáltalában nem, vagy csak hosszú évtizedek alatt szüntetheti meg. Ezt azonban nem várhatjuk meg, mert ez idő éppen elég volna arra, hogy mezőgazdaságunk teljesen esődtől mondjon, ami azután egy csapásra tönkretenné iparunkat és kereskedelmünket is. Szervezni kell a földműveseket, a mezőgazdákat gazdasági egyletekbe kell őket tömöríteni. E tömörülés különösen alkalmas arra, hogy mezőgazdaságunkat felvirágoztassa. Az egyletekben ugyanis a tagok helyes vezetés mellett lassankint kivetkőznek közönyükből. A gyakori érintkezés, az egymásközi gondolatcsere mind jobban és jobban bizalmasokká teszik őket nemcsak egymás irányában, hanem a vezetőség iránt is. A mit az egyesek talán kinevettek volna, vagy legalább is közönyt viselkedtek volna iránta, az egyleti tagok már meghallgatják, egymásközött megbeszélik, meggyőződnek helyességéről s iparkodnak a gyakorlatban is megvalósítani.

Az egyletekben nyílik tág tere az állami gazdasági szakoktatásnak. Szakembe-

reit kiküldi a különböző gazdasági egyletekbe, a hol azok felolvasások, különösen pedig gyakorlati előadások s az egyes tagokkal folytatott párbeszédek keretében megismertetik őket a modern mezőgazdaság minden csinájával binájával. Nem éppen megvetendő előnye továbbá az egyleteknek az is, hogy tagjainak ismeretkörüét szaklapok járattása és szakkönyvtárak felállítása által is szélesíti. Földműveseink általában szeretnek olvasni de nincs kedvük, s a legtöbbször pénzük sem, hogy lapokat járassanak, vagy hogy könyveket szerezhessenek be. Az egyletben mindezek rendelkezésükre állanak a tagoknak.

Az egyleti élet fontosságát mind jobban és jobban kezdik belátni. Iparosaink és kereskedőink lassankint megértik már, hogy a tömörülésben van az erő, hogy csak ez által boldogulhatnak, nélküle pedig oldott kéve gyanánt hullanak a megsemmisülés örvényébe. De azért még itt is csak a kezdet kezdetén vagyunk. Mezőgazdasággal foglalkozó munkásaink azonban még most sem kezdenek homolyan szervezkedni. Még mindig nem tudják belátni, hogy mire jó a tömörülés. E közönynek megtörése a nép hivatott vezetőinek feladata. Minden alkalmat fel kell használni, s megmagyarázni nekik az egyleti életben rejlő nagy előnyöket. Kezdetben nehéz lesz, de ha egyszer megtörtük őket, könnyen szívükhöz férközhetünk, oktathatjuk, taníthatjuk őket. Ez által pedig nemcsak az ő anyagi helyzetük javulását érjük el, hanem édező hazánkat is biztosítjuk a magyarnak.

Egy.

A lemergi gyilkosság.

Lemberg, április 15.

Egy nagyobb csoport lengyel diák az elmúlt éjjel több ukraini rutén intézet épületei előtt tüntetett. A tüntetés résztvevőit a rendőrség ismételten szétkergette.

Lemberg, április 15.

A rutén épületeket egész éjjel csendőrök őrizték feltűzött szuronyokkal és élesre megtöltött fegyverekkel. A tüntetőknek egy a rendőrséggel való összeütközése alkalmával több ember megsebesült. Lengyel diákok a színház utcában egy rutén könykereskedést megtámadtak és teljesen leromboltak. Miközben a rendőrség a zavargókat szétkergette, egy rendőr lebukott a lóról és megsebesült. Végre egy szakasz lovasság érkezett, mely a tüntetőket teljesen szétoszlatta.

Lemberg, április 15.

Gróf Potocki helytartó holttestét ma délben fogják a kreszovicei családi sírboltban eltemetni. A temetés iránt óriási részvétel mutatkozik s legalább is huszezerre becsülik azoknak a számát, kik a gyásznapélyen Kreszoviceben meg fognak jelenni. Krakó városa teljesen kihalt, az iskolák és hivatalok zárva vannak, a lakosság kiözönlök Kreszovicebe, ahonnan különvonatok csak a késő délutáni órákban fogják a temetés résztvevőit visszahozni. A kormány tagjai a temetés után egyenesen Bécsbe utaznak.

H I R E K.

Tájékoztató.

Április 21. Hangverseny a városi színházban, a Szabadkán emelendő Arpádházi Szent-Erzsébet szobrának alapja javára.

Nagycsütörtök.

A szenvedések pusztító viharában ez a nap olyan, mint a zöld oázis a pusztában. Pihenőt, meletet és lelki gyönyört nyújt. Eszünkbe jut Leonardo da Vinci coenaculum, a tizenkét apostol közt ülő Jézus, az isteni mester. A hosszú fehér asztal mellett ülő tanítványok a szent extazis mámorában égnék, midőn az isteni mester szeretettől égő arcára tekintenek. Minő csoda fog itt történni? A megváltó szeretet minő fellángolása fogja lelkeiket elragadni...?! Az is-

teni üdvözítő tudta, hogy csak néhány órát tölthet még kedves hívei között; közel állott az elválás szomorú órája; emléket akart hát állítani önmagának, olyan emléket, mely a világ fennállásának utolsó pillanatáig élő utolsó hívő lelkét is megdobogtatja. Emléket adta tán ruháját, vagy a szent jászolt, vagy a megváltó keresztet, az ő halálos ágyát?! Nem. Ennél végtelenül többet. Emléket adta Onmagát, istenségével és emberiségével. A kenyeret s bort az utolsó vacsorán átváltoztatta isteni szent testévé s a bort drága piros vérévé. S avval a parancsal, melyet tanítványainak s ezek utódainak a püspököknek s felszentelt papoknak adott, itt van ő szüntelen a mi oltárunkon, elrejtve a kenyér liliumfehér színe alatt.

Ez az oltáriszentség szent mysteriuma, mely a keresztény hit egyik sarkalatos pontja, s a nagycsütörtöknek egyik legszebb mozzanata. A miséző pap fehér ruhában jelenik meg az oltárnál, mely e rövid időre fehérben s a gyertyák fényözönében uszik. Még a diadalmas Glória is felhangzik s követi ezt az orgona hatalmas bugása, a harangok zajos zenéje; de egy pillanat alatt elcsendesül mindez, hogy helyet adjon a bus kereplőnek s a fakalapács tompa hangjainak. A naiv néprege e napon küldi a harangokat Rómába. Az ibolyát szedő gyerekek megfeszülő kíváncsisággal lesik, mikor pattan ki a torony ablaka s száll ki rajta hatalmas szárnyaival az öreg harang, követve a többi által.

A püspökök székhelyén, a székesegyházak hatalmas boltívei alatt pedig könyboruló szemekkel nézzük, mint hajol le a püspök, az isteni Mester példáját követve, tizenkét szegény koldus lábához s mossa s csókolja meg azokat. Oh, ez az amaz alázatos szeretet, melyet az üdvözítő mutatott be a világnak, mikor az utolsó szent vacsora előtt szeretett tanítványainak megmosta a lábait s zengte a szeretet magasztos himnuszát: „Mandatum do vobis i siligadis indicem.“ „Azt a parancsot adom nektek, hogy szeressétek egymást, mint én szeretlek titeket“

E napon szenteli a püspök a szent olajokat, melyek a szentségek kiszolgáltatásához szükségesek s azután szétbontják az oltárokat, hogy könnyekre indítsanak mindenkit a pusztulás szomorú képe, mikor a szeretett üdvözítő rálép a mindent megváltó halál utjára...

— **Az istenitisztelek rendje a nagyhét három utolsó napján.**

Nagycsütörtökön: 9 órakor reggel ünnepélyes mise. 4 órakor délután lamentáció.

Nagypénteken: 7 órakor reggel magyar passió, utána háromnegyed 8 körül magyar szentbeszéd. 9 órakor a többi szertartás. 3 órakor délután bunyevác szentbeszéd, utána menet a kálváriára. 4 órakor lamentáció.

Nagyszombaton: 8 órakor reggel tűz és vízszentelés utána, fél 10 körül ünnepélyes mise. 6 órakor este Feltámadás.

— **Oltáregylet Pacséron.** A nagy református községben Pacséron, kath. hitükhöz való ragaszkodásuknak s a bensőségteljes katolikus hitéletnek szép jelét adták a pacséri katolikusok. Lelkes plébánosuk, Bárány Gyula, buzdítására megalkották az Oltáregyletet, mely az Oltáriszentségnek s a kenyér és bor színe alatt köztünk lakozó üdvözítő Jézusunk kiváló imádatos tiszteletét kultiválja. Már eddig is sokan iratkoztak be az egyesületbe, de a taggyűjtés még mindig serényen folyik.

— **Az üdvösség napjai Moholon.** Büszkén gondolhatnak vissza mindig Guszich és Horváth lazarista missiópapok arra a napokra, melyeket Moholon április 4-től 13-ig a népmissió vezetésében elkövettek. — Már mikor Moholra megérkeztek, rengeteg nép várta jöttüket a vonatnál, s bandériumos, zászlós, impozáns diszmenetben kísérte be őket a templomba, hol azután mindjárt megkezdtek működésüket. S mily nagyszerű eredménnyel számolhattak be. Mohol tágas, új temploma minden prédikáció alatt a szorongásig megtelt. A gyóntatószékek folytonos ostrom alatt állottak. A missió minden lélekben mély hatást keltett s a szentlélek kegyelme olyannyira diadalmaskodott, hogy

még a templomban s gyónószékben rég nem látottak is siettek lelküket megtisztítani. — S a milyen volt a fogadtatás, olyan meghatározó volt a moholiak bucsuzkodása is. Kivilágított utcák közt, hatalmas néptömeg kísérte ki a jó missziós papokat az állomáshoz, hogy még ott is köszönetet, hálát, s még egy utolsó „Isten hozzádot“ modjon lelkük jótévedőinek, Krisztus alázatos követőinek.

— **A Barkoczy-ügy és Bácska.** A kerényi népszövetségnek mint tudósítónk írja, százhusz tagja üdvözölte a néppártot a Barkoczy-ügyben elfoglalt hitvalló álláspontjáért.

— **A kulai kaszinó** elnöksége miután az egyet könyvtárából az újabb művek még hiányzanak, a választmány határozatából kifolyólag abban állapodott meg, hogy a könyvtár javára már elhatározott gyűjtés foganatosítására felkéri az úri leányokat. Az elnök lakásán összejöttek, ahol nyolc leány magára vállalta a munkát. Ezek a gyűjtők pedig a következők voltak: Borovánszky Irén, Knefoly Emma, Kósa Anna, Berkovits Ilona, Léderer Mici, Rémay Irma, Wighard Ilona és Zwipp Ilona. Körülbelül egy hétig jártak e leányok gyűjteni. S bár csak az egyet rendes tagjainál jártak gyűjtés végett, mégis igen szép eredményt mutattak fel. Most fejezték be a gyűjtést s megjelenvén újra az egyet elnökének Mezey Zsigmond királyi közjegyző lakásán elszámolták megbízatásuk eredményéről. Az eredmény igen szép volt. Az egyet rendes tagjaitól 600 koronát gyűjtöttek össze. Ennél szebb eredményt bizony aligha lehet remélni.

— **Kormányrendelet az orvosok ellen.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter bizalmas rendeletet intézett a vármegyék és városok első tisztviselőihez, amelyben felhívja őket, hogy a legerélyesebb közbelépéssel tiltsák el a hatósági orvosokat a munkásbiztosító pénztárak ellen indított akciótól. A belügyminiszter ezen utasítását a kereskedelmi miniszternek a munkáspénztárak érdekében tett közbenjárására adta ki. A rendelet szerint az a hatósági orvos, aki az alispán vagy a polgármester felhívására vonakodnék kötelességszerű hivatásának eleget tenni, — állásából fegyelmi uton azonnal elmozdítandó.

— **A községi jegyzők összeírása.** A belügyminiszter rendeletet intézett a vármegye alispáni hivatalához, melyben kötelességévé teszi a vármegye alispánjának, hogy írja össze a közigazgatási tanfolyamot végzett jegyzőket és pedig akként, hogy hány működik, mint tényleges, hány mint segédjegyző, hány van alkalmazva a törvényhatóságnál, hány a rendezett tanácsú városnál. A miniszter azért kéri a jegyzők ilyen összeírását, mert erre, mint adatra szükség van a községi közigazgatásról alkotandó reformtörvényénél.

— **Hirtelen halál.** Petres Pálné tegnap délelőtt, gyanus körülmények között, hirtelenül meghalt. A törvényszéki boncolást holnap délelőtt ejtik meg.

— **Az öngyilkos szakácsné.** Ezen cím alatt írtuk meg mai számunkban, hogy Lénárd Istvánné sósavat ivott. A szerencsétlen asszony ma meghalt.

— **Találós kérdés.** Az egyik elpusztíthatatlan jókedvű híres ügyvéd tegnap a következő találós kérdést adta fel a partában az egyik ügyvédjelöltnek:

— Mi szeretne maga lenni inkább, milliomos, vagy tifuszbeteg?

Az ügyvédjelölt megfontolás nélkül feleli:

— Milliomos.

— No lássa barátom, magának nincs judiciuma, mondja az ügyvéd. Azt tudja, hogy minden milliomos meghal, ugyebár? Viszont száz tifuszbeteg közül csak három hal meg. Nem értem, hogy akarhat tehát milliomos lenni. És maga ügyvédnek készül?

— **Önsegélyző szövetkezet Bácsbokodon.** Bácsbokod község értelmes lakosága, bár több sikertelen kísérlet nyomoztatása alatt, mégis megalakított egy önsegélyző szövetkezetet. Ez év február havá-

ban fogott hozzá Osztheimer Adám tanító az önsegélyző szövetkezet megalakításához. Számos nehézséggel, sőt ellenséges működéssel kellett megküzdenie, de az ismételt összejöveteleken oly népszerűséget szerzett eszméjének, különösen a szegényebb lakosság körében, hogy mind többen jelentkeztek belépésre úgy, hogy a szövetkezet e hóban már meg is kezdte működését. A konkrét eset is élénk példája, hogy mennyit tehet a község intelligenciája a néperért. Ideje, hogy a tanítók, jegyzők és papok kezükbe vegyék a nép szociális nevelését. A tanítókat már a képezdében kellene erre a célra előkészíteni. Románia, bár népe sokkal műveltelebb, mint a miénk, ebben a tekintetben sokkal előbbre van. Ott virágnak a szövetkezetek s az állam megköveteli a tanítóktól az ily irányú működést.

Az előkelő világ legkedveltebb és legszebb imakönyve.

HOCK JÁNOS IMAKÖNYVE

vászon-, bőr-, bársony-, plüsch-, utánzott és valódi elefántcsont kötésben. Kapható:

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében

Szabadkán, főtéren, a Szentháromsággal szemben.

INNEN-ONNAN.

Mausloch (elkeseredetten a feleségéhez): Szalikám, régen tudok, hodj megcsalsz! Száli: En régebben tudom!

— Nem iszom többé soha vizet.
— Es miért?

— Az orvos azt mondta, hogy vastermészetem van: ha vizet iszom, elrozsdásodom.

Frau von Wixlangsz: Mit gandal kedves dakterleben, ogészséges a harcusa?
Dr. Pinkelesz: A harcusa? Aztat hiszek, hodj igen, mert eddig még egyet se nem kezeltem!

Tanító: Kis fiam, az első embert Adámnak hívták!

Gyerek: Hogy van mégis az kiirva egy Rákóczi uti kereskedés fölött, hogy „Adám, azelőtt Kohn!”

Minden ember elkerülhetetlen szükséges fog és száj ápoló szere az **Illés-féle**

SALICYL-SZÁJVIZ,

mely meggátolja a fogak elszivacsodását, a szájürege kellemesen és üdítően hat. Számos elismerő levél és hálalrat az egész országból. **Ar. 1 korona.** Kapható az egyedüli **ifj. Illés Antal** vörös kereszt gyógyszerárában a főposta áttellenében Szabadkán, Népbank-palota. 324-6.

Törvényesen védve.

REGÉNY.

AZ ANTIKRISZTUS CSODÁJA.

Fordítja: Kőrömezy Ernő. 104

Donna Eliza azonban erősen tartotta kezében a borítékot, s azt kérdezte tőle:

— Signor Sindaco, ugyan mihez fog most már ezzel? Hát csakugyan ki akarja függesztetni a római kapun?

— Hogyne! Mi egyebet tehetnék vele, Signora? Hisz ez volt a haldokló végakarata is.

Donna Eliza szíves örömezt magyarázta volna meg neki, hogy mily veszedelmes e végrendelet, de aztán mást gondolt, s a vakok ügyét kezdte pártfogásába ajánlani.

— Succé atya, ki templomát örökre a szegény világtalanoknak engedte át, szintén halott már, — vágott közbe hirtelen.

— Signora Antonelli, hát már ön is ezzel hozakodik elő? — szólt rá a Sindaco. — Megengedem, hogy elhibázott dolog volt, de hát miért nem mondták nekem előbb, hogy a Luciatemplomra a vakok tartanak igényt? Most, hogy a tanács kimondta a végzést, nem vonhatom vissza, nem, semmi áron.

— De hát ősi joguk, a szabadságlevelük, Signor Sindaco!

Ez az ősi jog régen elévült már. Csak a jezsuitakolostorokra szólt, de ilyen ugyan hiába keresne itt az ember. De mondja csak, Signora Antonelli, mi történnék velem, ha esetleg engednék is?

— Dicsőítenék mindenütt, jótévedőként tisztelné mindenki.

— Ne higye Signora! Ingadozó, gyenge emberek kiáltanának ki, s ez a négy száz asszony itt újra meg újra a nyakamra járna. Különbösen is legfeljebb egy napig zugulód-nék a nép, holnapra elfelejtene mindent.

— Holnap? — vágott közbe Donna Eliza, soha, de soha se bocsátanak ezt meg önnek!

A Sindaco ismét csak mosolygott, s Donna Eliza mindjárt látta, hogy ez az ember jobban akarja ismerni Diamante népét, mint ő maga.

— Azt hiszi tehát, hogy csakugyan létkérdés rájuk nézve a dolog? — kérdezte aztán.

— Mindenesetre, Signor Sindaco.

— Kérem csak azt a borítékot, Signora.

Kezébe vette, s kiment vele az erkélyre.

— Megbízatom van számatokra, — szólt az asszonyok felé.

S beszélt tovább jó darabig.

— Halljátok csak, — folytatta aztán, —

ép az imént értesültem Fra Felice haláláról,

ki utolsó perceiben javatokra végrendelezett.

Feljegyezte azt az öt számot, mely a lutri szombati húzásán nyerni fog; a ti számatokra jegyezte fel. Eddig még senkisémet tud róla. Ime itt e lepecsételt, sértetlen borítékba van zárva.

Pár pillanatra elhallgatott, hogy amazok jól megértsék, amit mondott nekik.

Azok csakhamar lármázva követelték:

„A számokat! A számokat akarjuk látni!”

A Sindaco kezével hallgatást intett.

— Gondoljátok meg jól, hogy Fra Felice semmiképp sem tudhatta, mely számokat huzzák ki a jövő szombaton. Ha ezekre tesztek, veszteségték biztos. Nekünk pedig semmiáron sem szabad megengednünk, hogy itt a városban az inséget, a nyomort még jobban növeljük. Kérlek azért titeket, semmisítsük meg e végrendeletet, mielőtt bárki látta volna is.

— A számokat! A számokat! — ordították ott lent az asszonyok. — „Mi csak a számokat akarjuk!”

— Ha beleegyeztek abba, hogy meg-

semmisítem e végrendeletet, — szólt tovább a Sindaco, — úgy megígérem, hogy a vakok visszakapják templomukat ismét.

Halotti csend fogadta e kijelentést.

Donna Eliza ott belül szívdobogva, izgatottan fonta össze kezét a mellén és lélekzet-fojtva figyelt a történendőkre.

— Rátok bízom a választást a templom és a számok között, — folytatta a Sindaco.

— Én édes Istenem! — sohajtá Donna Eliza, — hát ördög az az ember, hogy a népet ily nagy kísértésbe hozza?!

— Eddig is szegények voltunk, kiálljuk továbbra is, — kiáltott fel az egyik asszony.

— Mi nem fogjuk Barnabást Jézus helyett kérni! — erősítették mások.

A Sindaco gyufaszálat vont elő, végig-huzta a dobozon, s amint jól égett már, odatartotta a boríték alá.

Az asszonyok ott lent nyugodtan néztek, mint válik hamuvá az öt nyerőszámot tartalmazó boríték, meg a papírszelet. E templom tehát újra a szegény világtalanokra maradt.

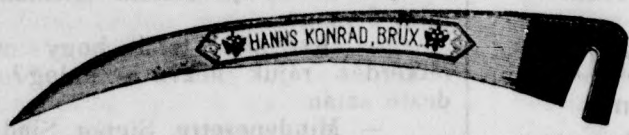
Szerkesztői üzenet.

Julius II. Üzenet maga a lap mai száma.

Kőbányai palackozásu
patent angol dugaszolással ellátott
legkitünőbb
KORONASÖR
kizárólag
a „Park”-Kávéházban
kapható. 350-10-8

IV. kör, Damjanich-utca
63. sz. alatt
jó házi koszt
357-4-4
kapható.

Olcsó és jó a világszerte ismert
Birkhahn
ezüstacél kaszája

melyet nemcsak jó minőségeért, hanem könnyű kezelhetőségeért minden gazda előnybe részesít. Igaz, hogy sok oldalról olcsóbb kaszákat ajánlanak megvételre, de ezek egy minőségileg, mint a könnyű kezelést illetően össze sem hasonlíthatók a kitüntetésekert nyert Bohémia ezüstacél kaszájával. Ezen kaszáról lelkiismerettel elmondható, hogy

„Jó szerszám — könnyű és félmunka”.

Kasza hossza cm.	60	65	70	75	80	85	90	95	100
Ára darabonként K	1.40	1.45	1.55	1.65	1.75	1.85	1.95	2.—	2.15

Hosszabb kaszák arányosan drágábbak.

Kapható minden országban használatos alakban, minden darabért külön kezesség. **Tessék árjegyzéket kérni.** A kaszához való elsőrendű természetes köszörűkő 24 cm. hosszú, darabonként 30 fillér. Szabadalmazott kaszagyűrűk darabonként 25 fillér. Elsőrendű kaszaegyenestő szerszámok üllő és kalapács, a legjobb acélból 2 korona. Elsőrendű ezüstacél sarló 80 fillér, 90 fillér, 1 korona vágási hosszúság szerint.

Meg nem felelőtt kieserélek, vagy a vételárat visszaidom, épen ezért kockázat kizárva.

Elküldés kezességgel utánvétellel vagy a vételár előzetes beküldése mellett az ezüstacélkasza gyári-raktár által.

A cs. és kir. udvari szállító KONRAD HANNS által, szétküldési ház Brűx 1320. sz. (Csehország).

Kérje gazdagon illusztrált árjegyzékemet, 3000-nél több ábrával, amelyet ingyen és franko küldünk. 361-10-1

Kereskedők

részére szükséges pénztári bárcák 100 lappal, számozva és fűzve 100 darab 16 kor.

Jegyzékek

céglapirat nélkül 100 darabonként 30 fillért kap::: hatók a :::

Szabadkai Nyomda-

és

Hirnapkiadó-vállalat

mint szövetkezetnél

IV., Rákóczi-utca 20.

Hirdetések

árszabály szerint felvételnek ::: a kiadóhivatalban

— SZABADKÁN,

Rákóczi-utca 20. sz.

és

FILOY JENŐ

könyvkereskedőnél

Damjanich-utca 106. sz.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy az őszi és téli idényre való fekete, színtartó papi szöveteim megérkeztek s azokat üzletemben nagy választékban raktáron tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és meglegedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta reverenda vagy ruha beküldése is; kívánatra azonban saját költségemen a helyszínére személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, valamint azok javítását is jutányos árban vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett levő Balog György-féle ház. Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

195-54

papi és polgári szabó.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódot, selvenkamgarnt stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brűnn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Mintahd, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Figyelem! Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbe venni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég- és élet-

biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés meg-reklamálása végett felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító intézet

törvényszékieleg bejegyzett céghez

VII. kör, Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben,

:: (Tulajdonos: Malusev Sándor.) ::

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

92-171

Fényképezési műterem áthelyezése.

A legmodernebb fényképező műterem

Piétsch Ferenc új műterme a Czorda Bódog-utcában saját ház. — A Dominus-féle házban (Kossuth-utca) volt alkalmatlan műtermet

új, a legjobb s művészi fényképezéshez szükséges világítással bíró műteremmel cseréltem föl annak a tudatában, hogy végre Szabadkán e téren is tökéleteset kell elérni s nyújtani. A műterem sötét megvilágítása helyett verőfényes megvilágításban készülnek új műtermemben a képek. E megvilágítás az aronak élénkebb kifejezést, az idomoknak teljességet, a képnek művészi kivitelt biztosít. — Új műtermem, melyet nagy befektetéssel építettem saját házamban, a réginél nem esik messzebb, az utca kényelmesebb, mert nem kell udvaron végig barangolni. E házban csak a műterem van, kíváncsi tekintetek nem alkalmatlanok. — Bár eddig is élveztem a n. é. közönség becses pártfogását, új műtermem megnyitása alkalmával, utalva e műterem egyedül álló előnyeire, a pártfogást tisztelettel kérem. Új műtermem már ma megnyitott a Czorda Bódog-utcai saját házamban.

Piétsch Ferenc új, művészi tökéletes fényképező műterme Czorda Bódog-utca saját ház. — Kirakat az egész utcában egészen a műteremig. 364-73-3